

מדברים פיתוח הכפר

ידיעון מס' 3 – טבת תש"ע, דצמבר 2010

פתח דבר

ידיעון מס' 3 יוצא לאור ממש בערב פתיחתה של שנת התקציב החדש - שנת 2011. **תכנית פיתוח הכפר לשנת 2011** כבר באוויר, ובעוד חודש ימים נתחיל בעבודת המיון והדירוג של יוזמות הפיתוח הכפרי כפי שמגיעות אלינו מהשטח. התכנית מציגה השנה מספר חידושים – עוגנים לפיתוח הכפר כוללים את שלב התכנון גם כן, שיעורי הסיוע עודכנו עד ל-80%, שלבי הדיווח הותאמו למציאות של הימשכות הליכי התכנון זמן רב לאחר סיום עריכת תכנית ועוד. לוח הזמנים קצר, ההגשה תתאפשר עד סוף ינואר, וזאת במגמה להכין התחייבויות עד אפריל.

הפעילות המרכזית בתחום פיתוח הכפר בשנים הבאות תהיה בנושא **שיקום התשתיות** בישוב הכפרי. שלב ההתנעה של הפרויקט הולך ומסתיים ב-18 היישובים שנבחרו בשלב הנוכחי. החלטת הממשלה שהתקבלה ב-17.10.10 בדגניה, הגדירה תקציב רב שנתי של מיליארד ₪ בעשר שנים לשם שיקום תשתיות ביישובים הכפריים. על פי ההחלטה מונה צוות עבודה בינמשרדי שיפרסם קול קורא, ייקבע את הכללים וידרג את הבקשות שתוגשנה. הפרסום צפוי במחצית ינואר.

בעקבות ה**שריפה בכרמל** החליטה הממשלה על השבת החיים ביישובי הר הכרמל לכונן במהירות האפשרית. החלק הראשון מתוך תקציב שיקום התשתיות לשנת 2011 יוקצה לשם שיקום תשתיות בבית אורן, בניר עציון, בעין חוד ובעין הוד. התקציב שאושר לביצוע הינו 15 מיליון ₪ בארבעת היישובים והעבודה תתבצע באמצעות החטיבה להתיישבות.

קורס להדרכת נציגי השר במוסדות התכנון מתקיים לסירוגין בחדרה ובבית דגן. הקורס נבנה במגמה לרענן ולהרחיב את הידע הכללי לגבי תהליכי התכנון בכלל ובמרחב הכפרי בפרט, והוא מיועד לנציגים פעילים בועדות המחוזיות והארציות, ממחוזות המשרד ומהמטה. בניית התכנית וגיוס המרצים נעשו בטיפול הנהלתי של חגית ברנר המשתתפת גם היא בקורס. למשתתפים יינתן גמול השתלמות.

רותי פרום אריכא
מ"מ מנהל הרשות לתכנון
(תכנון ופיתוח הכפר)

ומה בידיעון? טעימות מכל הסוגים – תכניות, עוגנים, פיתוח בר קיימא וגם קצת מהקורה בעולם

להכנת החומרים חברו מתכננים ויועצים בתחום פיתוח הכפר:

רענן אמויאל, חגית ברנר, שי דותן – האגף לתכנון כפרי אזורי
אד' אילן איזן, אד' דני קידר וד"ר רונית דוידוביץ' שריכזה את עבודת העיצוב והתכנים.
הנכם מוזמנים להוסיף, להעיר, להתייחס לכתובת: hagitbr@moag.gov.il

מדברים פיתוח הכפר

מדברים בכפר פיתוח בר קיימא

"שיח עמיתים" – לראשונה יומיים בערבה

התיכונה

שיח העמיתים התשיעי במספר התקיים בימים 3-4 לנובמבר במועצה אזורית הערבה התיכונה, בסימן הצדעה ליובל שנות התיישבות באזור.

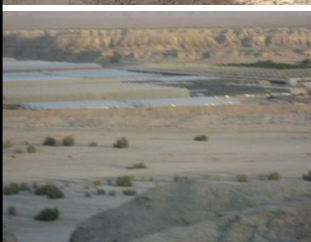
הדיונים במסגרת המפגש יוחדו לסוגיות הקשורות לאזור: מדיניות התכנון הסטטוטורית והיזמית ברמה הארצית והמחוזית, היבטים כלכליים וקהילתיים של צמיחה דמוגרפית, טיפול במשאבי מים וקרקע, חקלאות ושטחים פתוחים בתנאי סביבה קיצוניים, יישום והטמעה של פיתוח בר קיימא במרחב כפרי ייחודי ועוד.

מלבד נציגי מועצות, השתתפו במפגש קובעי מדיניות, נציגים ממשרדי הממשלה השונים, מתכננים, אנשי תעשייה ותושבים מהאזור.

שיח זה כלל **שלושה סיורים**. האחד – ברחבי המועצה – תבנית נוף, התיישבות ייחודית, חקלאות "חכמה" ועשייה לאורך כל הדרך... השני – למשכימי קום הכרות עם הזנבנים – חברה, קהילה ומנהיגות מעולם אחר... והשלישי – בצוקים – התיישבות מדברית תיירותית ואקולוגית, המוכיחה שאפשר גם אחרת... ניתן לעיין ברוב המצגות אשר הוצגו במהלך השיח בקישור הבא:

[:: D.M.R - ד.מ.ר ::](#)

[לתמונות נוספות](#)

מדברים פיתוח הכפר

מדברים תכנון בכפר ...

תכנית אב לתיירות במועצה האזורית גזר (אד' אילן איזון)

המועצה האזורית גזר ממוקמת בצפון השפלה, בסמוך לעיר רמלה ומדרום לעיר מודיעין. המועצה האזורית מאופיינת בשטחים חקלאיים נרחבים, תצורת נוף ההופכת נדירה יותר ויותר במרכז הארץ. נכסי התיירות של המועצה כוללים אתרים ארכיאולוגיים מרכזיים כגון תל גזר, ואתרי מורשת כגון יער חולדה ובית הרצל, חוות שפון בנצר סירני ואתרים בקיבוץ נען. ייחודה של תכנית האב לתיירות בגזר נובע מהעובדה שמדובר במרחב כפרי במרכז הארץ – מחד ישנו רצון למנוע פיתוח המאיים על השטחים הפתוחים; אך מאידך – ישנה אפשרות לקידום מוצר תיירותי מבוקש וחיוני, תוך מיצוי מושכל של הפוטנציאל הקיים באתרי האזור. בשנה האחרונה נמצאת בהכנה תכנית אב לתיירות במוצ"ז גזר, בקידום של ראש המועצה פטר וייס, וסגנו יובל אנוך ובתמיכת משרד החקלאות ופיתוח הכפר. התכנית שואפת לפתח יזמויות תיירותיות משלושה מאפיינים עיקריים: תיירות כפרית-חקלאית; תיירות מורשת; ותיירות ספורט ונופש בחיק הטבע, בדגש על טיולי אופניים. תמונת העתיד התיירותית כוללת פיתוח תיירות כפרית-חקלאית בנחלות; פיתוח מבוקר של אמצעי אכסון תיירותי; פיתוח מכלולי תיירות באתרי המורשת והארכיאולוגיה במרחב; ופיתוח צירים תיירותיים כגון דרכי אופניים, ודרכים נופיות וחקלאיות שיקשרו את האתרים במרחב לכדי מכלול תיירותי אטרקטיבי.

תכנית יישובית בית העמק – מקיבוץ למושב עובדים (אד' ערן מבל)

חברי קיבוץ בית העמק, החליטו, לאחר סדרה ארוכה של דיונים פנימיים, על הסבת המבנה האירגוני של הישוב מקיבוץ שיתופי – למושב עובדים. החלטה זו גרמה לזנוח את המתווה התכנוני המקובל בקיבוצים רבים – תכנון שכונת הרחבה גדולה ופרצלציה לשיוך דירות בשטח "המחנה" ולבחון חלופות תכנוניות חדשות המשמרות קהילה רב דורית, ומקדמות צמיחה דמוגרפית המבוססת על השארת מרבית הבנים בישוב תוך הקפדה על שמירת אופיו הכפרי של הישוב הקיים ורציפות השטחים הפתוחים.

עקרונות החלופה התכנונית: 1. שמירה על המשק החקלאי וכל אמצעי היצור באגודה חקלאית משותפת. 2. ויתור על תכניות החלוקה ושמירה על אזור מגורים משותף ל-120 חברי בית העמק, מחולק למספר מתחמי משנה. 3. הסבת שכונת ההרחבה ל-120 נחלות מושביות. הפתרון האדריכלי שגובש מציע הרחבת אזור המגורים היישובי ברצף לקיים לכוון מערב, כאשר בשטח החדש תוכננו 120 נחלות ויתרת שטח הנחלה נקבע בבית המגורים הקיים של החבר. המערכת התחבורתית המוטורית חובקת את כל חלקי הישוב הותיק והחדש לכלל ישוב אחד, מערכת השטחים הפתוחים וצירי הולכי הרגל נקבעו באוריינטציה ממערב למזרח ע"מ לייצר קשר מיטבי בין כל חלקי הישוב.

מדברים פיתוח הכפר

מדברים עוגנים ...

פארק המעינות (עמק המעינות, מחוז העמקים)

פארק המעינות הכולל את עין שוקק, עין מודע ונחל קיבוצים – מעיינות ונחלים בלב אזור חקלאי, מהיפים בארץ, משכו אליהם כ- 200,000 מטיילים בשנה. לצערנו חלק מפעילויות המבקרים גרמו לנזק קשה מאוד לטבע, למעינות, לצמחיה ולבעלי החיים בסביבה זו. כך נולדה יוזמת פארק המעינות, יוזמה בשיתוף כל הגורמים הדואגים לסביבה, לטבע ולתיירות: משרד החקלאות ופיתוח הכפר, המשרד להגנת הסביבה, משרד התיירות, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, הקרן הקיימת לישראל, רשות הטבע והגנים, רשות ניקוז ירדן דרומי והמועצה האזורית עמק המעינות - כולם חברו ליצירת פארק ייחודי, שאין דומה לו בישראל.

בפארק נסללו דרכים באורך כולל של כ-15 ק"מ, והם מובילים את המטיילים בבטחה למעינות. הפיתוח בפארק מזערי ונותן את כל הכבוד לטבע. הסדרת אופן הביקור בפארק מעניקה הזדמנות לשקם את הטבע, לשחזר את הצמחיה הטבעית ומוסיפה הנאה וחוויה למטיילים. הטיול בפארק המעינות אפשרי ברגל, באופניים או באמצעי שינוע ידידותיים לסביבה בלבד. המבקרים מוזמנים לבוא עם האופניים הפרטיים או לשכור אופניים, אופניים משפחתיים או רכב חשמלי בכניסה לפארק, או להשתמש בשרותי השאטל חשמלי הנוסע בין המעינות. הכניסה לפארק הינה מכיוון גן השלושה (הסחנה) והחניה - חינם. בהמשך, מתוכנן פיתוח של פעילויות תיירותיות נוספות כולל פיתוח פעילויות תיירותיות נוספות במרחב הפארק, פיתוח תחנת הקמח והאקוודוקט, פיתוח חניון לילה ועוד. נסו ותהנו!

מעין נון (גליל תחתון, מחוז העמקים)

במעין נון נמצאו ממצאים ארכיאולוגיים רבים הכוללים מערכת השקיה עתיקה עם בריכת אגירה מתקופת הרומאים, אקוודוקט להובלת מים לעיירה מגדלא העתיקה ועוד. בסקר אקולוגי שנערך במקום נמצאו שרידים של מיני צמחים הנדירים באזור. במקום הוסדרו תשתיות לקליטת קהל הכוללות פינות ישיבה לאורך הנחל, פינת פיקניקים, שביל טיילות בסבך הצמחיה, חנייה ושביל מצעים מסודר, שביל לאורך הנחל עד לכינרת תוך הבטחת המסדרון האקולוגי לאורכו והבטחת מעבר חופשי לציבור עד לשביל סובב כינרת. בוטלה תחנת שאיבה מהמעין בתיאום עם רשות המים. עלויות שהושקעו באתר בפועל הגיעו לכדי 1,200,000 ש"ח, שמומונו ע"י משרד החקלאות, רשות ניקוז ונחלים כינרת והמועצה המקומית מגדל. כיום, מתחזק האתר בשיתוף פעולה של המועצה המקומית ורשות הניקוז.

לצורך השלמת הפרויקט דרוש להשלים את מיני הצומח השייכים למקום כולל גיאופיטים ימיים, שיחים וצמחיית מים. שילוט, הסדרת שביל עד לכינרת ופינוי גורמים אשר השתלטו לחוף הכינרת. יש לבטל את נק' השאיבה בכביש 90 ולהסדיר תחנת שאיבה חליפית מהכינרת.

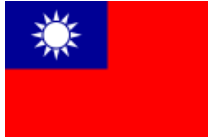
קיימת תכנית חינוכית עם מתנ"ס המושבה מגדל, "שומרי המעיין", אימוץ המעיין ופרוזדור הנחל לכינרת תוך לימוד, מחקר, פעולות חווייתיות פעולות שיקום והסברה.

מדברים פיתוח הכפר

מדברים מהעולם...

סדנא מקצועית בטאיוואן בנושא: שיווק ופיתוח הכפר

בחודש אוגוסט האחרון הוזמנו ע"י ממשלת טאיוואן להשתתף בסדנא בינלאומית בנושא שיווק ופיתוח הכפר. בסדנא השתתפו נציגים מ-20 מדינות.

מטרת הסדנא הייתה לקשור היבטים שונים של שיווק, חקלאי ואחר, לנושא פיתוח הכפר. הסדנא פתחה צוהר לעולם השיווק והציגה כיצד בטאיוואן פועלים, בעידן שלאחר הכניסה לארגון הסחר העולמי, על מנת להגדיל את הרווחיות של החקלאים באמצעות יצירת יתרונות יחסיים. לאורך הסדנא הודגשה חשיבות המיתוג, ההתארגנות האזורית, הקואופרציה ועוד.

הסדנא הציגה כלים נדרשים על מנת שעסקים חקלאיים ישדרגו את פעילותם ויגדילו את רווחיהם. הסדנא הדגישה את חשיבות פיתוח החזון ומטרות הנדרשות לכל ארגון, לימוד הסביבה התחרותית, זיהוי המרכיבים המובילים להצלחה עסקית ועוד. הסדנא הציגה תהליכים גלובליים הנוגעים לאסטרטגיות שיווק של מוצרים חקלאיים ובעיקר מעבר משוק גלובלי לשוק לוקלי (שוק המדגיש את המקומיות). הסדנא נתנה דגש מיוחד על הישרדות שיווקית בעולם תחרותי ובעיקר חשיבות הפיתוח של מוצרי נישה אשר לשם קידום יש לקדם לעסק סטנדרטים עצמאיים, עיצוב ייחודי ושיווק מגוון שאינו בהכרח באמצעות השווקים הסיטונאים.

לאורך כל הסדנא בלטה מאוד החשיבות שנותנת הממשלה הטאיוואנית לנושא החקלאי, במיוחד על רקע הפיתוח הכלכלי המואץ. על אף שטאיוואן הינה מדינה קטנה יחסית (גדולה במעט מישראל) נדמה כי נוצרו פערים כלכליים חדים בין המרכז לפריפריה ובין העיר לכפר. הטאיוואנים פועלים על מנת לצמצם פערים אלו. הטאיוואנים מבינים כי לפריפריה אין יתרון יחסי ועל כן פועלים על מנת לשדרג את החקלאות המקומית על ידי יצירת יתרונות יחסיים על בסיס חקלאות זו. בהקשר זה נראה כי הטאיוואנים לא מסתפקים במתן תמיכות אלא פועלים לחיזוק הכלכלה המקומית. במסגרת תכנית פיתוח לאומית בשנות ה-2000 הוגדר פיתוח הכפר כאחד מ-12 משימות לאומיות חשובות.

הסדנא בטאיוואן הציגה את חשיבות השיווק והאפשרויות האין סופיות לקידום עסקים חקלאיים תוך זיהוי ויצירת הערך המוסף שלהם. הסדנא הדגישה את המשך הפיתוח החקלאי תוך הצגת מערכות ההדרכה המפותחים, האגודות החקלאיות התומכות, הרצון והפיתוח לקראת מוצרים חקלאיים באיכות גבוהה, פיתוח שווקי יצוא חקלאיים. במקביל ברור למערכת מקבלי ההחלטות במדינה כי יש להגדיל את רווחיותו של החקלאי תוך יצירת ערכים מוספים לפעילותו – פיתוח מערכות שיווק ייחודיות ושימוש במערכות הלאומיות המקובלות (שוק סיטוני) וכן מעבר לפעילות תיירותית משלימה לפעילות החקלאית.

מדברים פיתוח הכפר

פינת תרבות

כפר צרפתי – בית מונה בג'יברני, גני ירק וחקלאות באמנות

גיחות לארצות שמעבר לים תמיד גורמות לך לגלות מעט קנאה.

ג'יברני הוא כפר קטן המרוחק כשעת נסיעה מפרברי פריס מערבה. כפר קטנטן ומטופח שכל ייחודו בא לו מבחירתו של הצייר הידוע קלוד מונה לחיות בו את חייו. בבית האחוזה שלו ניתן לראות כיצד חי, הוא ומשפחתו, בבית אחוזה כפרית וסביבו גנים מדהימים ביופיים ובפשטותם.

ובאחוזה אחרת גנים פורחים ומשגשים
בגוונים משגעים, והצמחים – כרוב וכרובית,
דלעת וארטישוק, הפרגולות נוטפות עסיס
ענבים...

ובבית האחוזה
תערוכה על
איכרי האזור
ובה תמונות על
פעולות הקציר,
על החריש,
גידול בעלי החיים
ונוף כפרי.

זהו ניחוח כפרי... צרפתי... את הערכיות שמייחס האזרח לכפר, לחקלאות
ולסביבה, ראוי לאמץ גם פה בארץ מולדת!

